

<p>Úcta ke Spravedlnosti Mozi pravil: Z bezpočtu věcí není žádná hodnotnější než spravedlnost. Předpokládejme, že někomu řekneme: Dáme ti čepici a boty za podmínky, že nás necháš odseknout tvé paže a nohy. Přistoupil by na to? Samozřejmě nebude souhlasit. Proč? Jednoduše protože čepice a boty nejsou tak cenné jako paže a nohy. Dále, pokud řekneme, dáme ti celý svět za podmínky, že nám dovolíš tě zabít. Souhlasil by s tím? Samozřejmě že nebude souhlasit. Proč? Jednoduše protože svět není tak cenný, jako jedna osoba. Přesto lidé bojovali jeden proti druhému kvůli jedinému principu. To ukazuje, že spravedlnost je ještě důležitější než jedincova osoba. Proto říkáme, z mnohosti věcí žádná není důležitější než spravedlnost. Na své cestě z Lu do Qi Mozi potkal starého přítele, který mu řekl: „V dnešní době nikdo ve světě nepraktikuje žádnou spravedlnost. Pouze si způsobuješ bolest tím, že se snažíš praktikovat spravedlnost. Měl bys to raději vzdát.“ Mozi odpověděl: Představ si, že muž má</p>	<p>deset synů. Pouze jediný chodí na farmu, zatímco ostatních devět je doma. Pak farmář musí pracovat o to rázněji. Proč? Protože mnozí jedí, zatímco málo jich pracuje. Nuže, nikdo ve světě nepraktikuje spravedlnost. Pak byste mě všichni měli o to více povzbuzovat. Proč mě zarážíš?“ Mozi cestoval jižně do Chu, aby viděl Pána Hui z Chu. Pán Hui se s ním odmítnul setkat s omluvou, že je starý a nechal Mu Hea jej přijmout. Mozi hovořil s Mu Heem a Mu He byl velmi potěšen. Řekl Mozimu: „Tvé myšlenky mohou být velmi dobré. Ale náš Pán je velkým pánem císařství. Nemůže odmítnout jejich uplatnění protože pocházejí pouze od prostého člověka?“ Mozi odpověděl: „Dokud budou aplikovatelné, jsou jako dobré léky, které jsou pouze kořeny rostlin. Přesto dokonce i císař jich užívá k vyléčení nemoci. Odmítá si je vzít protože jsou pouze kořeny rostliny? Nyní farmář platí svou daň vrchnosti. S touto vrchnost připravuje pokrm pro obětiny Bohu, zjevením a duchům. Odmítají je tito přijmout, protože pocházejí</p>	<p>od prostého? Tak i prostý člověk může být přirovnán k farmáři, nebo alespoň léku. Je ještě méně cenný než kořeny rostliny? Navíc, neslyšel můj Pán příběh o Tangovi? Kdysi cestoval Tang za Yi Yinem a nechal syna domu Pengu řídít. Po cestě se syn Penga tázal, kam pán cestuje. Tang mu řekl, že chce navštívit Yi Yina. Syn Penga řekl: „Yi Yin je jen prostý člověk světa. Pokud jej chceš vidět, jednoduše pro něj pošli a on bude velmi polichocen.“ Tang řekl: „Tomuto nemůžeš rozumět. Je tu určitý lék. Když je přijat, zostří sluch a rozjasní zrak. Pak budu potěšen a budu se snažit jej získat. Yi Yin je pro mě jako dobrý lékař a účinný lék. Přesto si nemyslíš, že bych jej měl navštívit. To znamená, že mě nechceš vidět zdravého.“ Načež propustil syna Penga a nedovolil mu dále řídit. Pokud by Pán Hui mohl být jako Tang, pak by byl schopen přijmout myšlenky prostého člověka“ Mozi pravil: „Jakékoliv slovo, jakýkoliv čin, které jsou prospěšné</p>
---	--	---

Nebi, duchům a lidem,
musejí být vykonány.
Jakékoliv slovo, jakýkoliv
čin, které jsou škodlivé
Nebi, duchům a lidem,
musejí být zanechány.
Jakékoliv slovo, jakýkoliv
čin, které jsou v harmonii
s moudrými králi
Třech dynastií,
Yao, Shun, Yu, Tang,
Wen a Wu,
musí být vykonány.
Jakékoliv slovo, jakýkoliv
čin, které jsou ve shodě
se zkaženými králi
Třech dynastií,
Jie, Zhou, You a Li,
musí být opuštěny.“
Mozi pravil: „Jakýkoliv
princip, který může změnit
chování, hodně vysvětluj;
jakýkoliv princip,
který nemůže změnit
chování, mnoho nevysvětluj.
Mnoho vysvětlovat to,
co nemůže změnit chování,
znamená jen vyčerpávat
svoje ústa.“
Mozi pravil:
„Šest zvláštností
musí být odstraněno.
Když je jedinec zticha,
měl by rozvažovat;
když hovoří,
měl by instruovat;
když koná, měl by
něčeho dosáhnout.
Když bude jedinec užívat
těchto tří alternativně,
bude mudrcem.
Rozkoš, hněv, radost,
smutek, láska a nenávisť
musejí být odstraněny
a velkodušnost
a spravedlnost je
musejí nahradit.
Když budou ruce, nohy,
ústa, nos, uši a oči
užívány

pro spravedlnost, pak bude
jedinec jistě mudrcem.“
Mozi řekl
několika svým žákům:
„Ačkoliv jedinec
nemůže dosáhnout
spravedlnosti, nesmí
opustit cestu,
tak jako tesař nesmí
vinit linii
ačkoliv nevidí
dřevo rovné.“
Mozi pravil:
„Neboť gentlemani
ve světě
nemohou být vrahy
psů a vepřů,
odmítli by, kdyby o to
byli požádáni.
Přesto, ačkoliv
nejsou schopni
být ministry ve státě,
přijali by to, kdyby o to
byli požádáni.
Není to zvrácené?“
Mozi pravil: „Slepý říká,
to co je světlé, je bílé,
to co je tmavé,
je černé.
Ani bystrozraký
to nemůže změnit.
Ale pokud bychom
smíchali černé a bílé
předměty a nechali
slepé je roztřídit,
nedokázali by to.
Proto říkám,
že důvodem proč
slepí nerozeznají
bílou od černé
není v definici,
nýbrž v procesu
výběru.
Dále způsob, jakým
gentlemani světa
definují velkodušnost
nemohou změnit
ani Yu a Tang.
Ale když smícháme
velkodušné chování

s nevelkodušným chováním
a necháme gentlemany
světa je roztřídit,
nevědí,
které je které.
Takže důvod, proč říkám,
že gentlemani světa
neznají velkodušnost,
také neleží
v definici;
spočívá
v procesu výběru.“
Mozi pravil:
„Dnešní gentlemani
nakládají se svými osobami
s ještě menší opatrností,
než by zacházel obchodník
s balíkem látky.
Když obchodník
zachází s balíkem látky,
neopovází se jej prodat
bez rozvahy;
jistě si
dobře zvolí.
Ale dnešní gentlemani
zacházejí se svými osobami
velmi odlišně.
Po čemkoliv zatouží,
to vykonají.
V závažnějších případech
upadnou v trest;
i v méně závažných
případech se
setkají s odsouzením.
Pak tedy jsou gentlemani
při zacházení se svými
osobami ještě méně
opatrní, než obchodník při
zacházení s balíkem látky.“
Mozi pravil: „Gentlemani
našeho času touží
dosáhnout spravedlnosti.
Přesto, když se snažíme
pomoci jim
v zušlechtování
jejich osobnosti,
jsou rozmrzelí.
To je jako toužit
postavit zeď
a rozčítit se, když je

pomoženo při výstavbě.
Není to zvrácené?“
Mozi pravil:
“Dávni moudří králové
chtěli, aby bylo
jejich učení předáno
budoucím generacím.
Proto je zaznamenali
na bambusy
a vytesali jej
do kovu a kamene,
aby je odkázali potomstvu,
aby se jím jejich následníci
mohli řídit.
Nyní jsou způsoby dávných
králů známy,
ale nejsou vykonávány.
To znamená porušení
tradice dávných králů.“
Mozi přivezl
na svých vozech
při cestě na jih
jako vyslanec do Wei
mnoho knih.
Xian Dangzi je viděl
a byl překvapen.
Tázal se:
„Pane, instruoval jsi
Gong Shanga Gua pouze,
aby v každém případě
zvažoval správné a špatné,
a nečinil víc.
Nyní, pane, s sebou
přinášíš mnoho knih.
K čemu
budou dobré?“
Mozi pravil: „Kdysi
Vévoda Dan ze Zhou
četl sto stran
každé ráno a přijal
sedmdesát učenců
každý večer.
Proto jeho úspěchy
jako ministra císaře
přetrvaly dodnes. Nemám
žádného nadřízeného nad
sebou, kterému bych sloužil,
ani žádnou farmu pod sebou,
které bych se věnoval.
Jak bych se mohl opovážit

zanedbat tyto knihy?
Slyšel jsem, že
ačkoliv rozdílné cesty
vedou ke stejnému konci,
nejsou prezentovány
bez odchylek.
A obyčejní lidé
nevědí, jak vkládat
náležitou důležitost
do toho, co slyší.
Proto ten velký
počet knih.
Když někdo přezkoumá
myšlenky a hluboce
o nich rozvažuje,
pak porozumí
nejpodstatnějším faktům,
které vedou ke stejnému
konci. Proto nepotřebuje
být instruován knihami.
Proč by tě to
mělo tolik překvapovat?“
Mozi někoho uvedl
do úřadu ve Wei.
Ten muž odešel a vrátil se.
Mozi se jej zeptal,
proč se vrátil.
On odpověděl:
„V radě nebyly mé názory
považovány.
Zatímco mi bylo slíbeno
tisíc penů, bylo jich
vyplaceno pouze pět set.
Proto jsem odešel.“
Mozi se otázal:
„Předpokládejme, že bys
dostal více než tisíc penů,
odešel bys přesto?“
Odpověď zněla ne.
Mozi řekl:
„Pak to není kvůli
nedostatku považování.
Je to kvůli
malému platu.“
Mozi pravil: „Gentleman
světa mají ke spravedlivému
člověku dokonce
ještě menší úctu,
než k nosiči obilí.
Kdyby nosič odpočíval

podél cesty
a nemohl vstát,
pak když by ho
gentleman uviděli,
jistě by mu pomohli vstát,
ať by byl
starý nebo mladý,
ctěný nebo prostý.
Proč? Protože je to správné.
Ale když gentleman, který
praktikuje spravedlnost,
na ně naléhá s cestou
dávných králů,
nejenom že ji
nechtějí následovat,
ale dokonce ji
pošlapou.
Tak tedy mají gentlemani
světa ještě méně úcty
ke spravedlivému
člověku, než
k nosiči obilí.“
Mozi pravil: „Obchodníci
chodí všude
dělat obchod
a jejich zisk je zdvojnásoben
a mnohonásoben.
Vytrvávají
nehledě
na obtíže v průchodech
a na mostech,
a nebezpečím
loupežníků a zlodějů.
A gentlemani
se mohou posadit
a vyučovat spravedlnost.
Nejsou zde žádné obtíže
v průchodech a na mostech,
nebo nebezpečí
od loupežníků a zlodějů.
Jejich zisk by měl být
nejenom zdvojnásoben
a mnohonásoben,
nýbrž by se měl stát
nespočitatelným. Přesto
to nebudou činit. Pak
gentleman nejsou
tak soudní, jako obchodníci
při svých
výpočtech prospěchu.“

Mozi šel na sever do Qi
a po cestě
potkal věštce.
Věštec mu řekl:
„Bůh dnes na severu
zabíjí černého draka.
Tvá pleť
je tmavá.
Nesmíš jít na sever.“
Mozi mu nenaslouchal
a šel na sever.
U řeky Ze
nemohl dále pokračovat
a vrátil se.
Věštec řekl:
„Říkal jsem ti,
že nesmíš jít na sever.“
Mozi pravil:
„Lidé na jihu,
samozřejmě, nemohou jít
severně od řeky Ze,
ale ani ti na severu,
nemohou jižně.
Navíc, jsou zde
ti tmavé pleti,
ale jsou zde také
ti světlé pleti.
Proč žádný
nemůže projít?
Mimoto,
Bůh zabíjí modrého draka
za dnů Jia
a za dnů Yiho na východě,
červeného draka
za dnů Binga
a Dinga na jihu,
bílého draka
za dnů Genga
a Xina na západě,
a černého draka
za dnů Rena
a Guiho na severu.
Podle tebe pak
budou všichni cestovatelé
zakázáni,
pak všechny jejich plány
budou omezeny
a svět bude vyprázdněn.
Tvá idea nemůže
být přijata.“

Mozi pravil:
„Můj princip je vhodný.
Opustit můj princip
a užívat myšlení je jako
opustit úrodu a snažit se
sbírat zrnka obilí.
Vyvracet můj vlastní princip
svým vlastním principem
je jako házení vejci
proti kameni.
Vejce ve světě
by byla vyčerpána,
aniž by udělala jakoukoliv
škodou kameni.“